

postupak, koji se sada može obaviti samo na tri mjesta u Evropi. Kapaciteti tih postrojenja trenutno su nedovoljni i za potrebe gramofonske industrije, a pogotovu nisu dostatni za moguću buduću proizvodnju laserskih ploča s kompjuterskim podacima, koje su već službeno dobile ime CD-ROM.

Postoji i stanoviti komercijalni problem koji je teško razriješiti, kao i pitanje što je bilo prije, kokoš ili jaje. Proizvođači takvih laserskih ploča ne žele na tržište lansirati mnogo takvih ploča, jer smatraju da još nema dovoljno korisnika, a korisnika s potrebnim uređajima nema zato što im se te uređaje ne isplati kupiti jer još nema dovoljno programa.

Ipak, nedavna konferencija o javnim bazama podataka, koja je prošli tjedan, uz prisutnost 4000 delegata, održana u Londonu, pokazala je da laserske ploče imaju veliku budućnost upravo zbog svoje jednostavnosti i jeftinoće. Treba očekivati da će slijedećih godina ta nova elektronska mogućnost povezivanja dvaju dosad odvojenih elektronskih medija donijeti nove mogućnosti u razvijanju informatičke revolucije, osobito tamo gdje se čuvaju velike količine arhivske građe.

Kao primjer možemo uzeti »Vjesnik« i »Start«. »Start« izlazi 17 godina, a svi tekstovi koji su objavljeni u svim brojevima »Starta«, od početka njegova izlaza do danas, stanu na pola male laserske ploče, onakve na kakvima se danas snima zvuk. Sva godišta dnevnika »Vjesnik«, svi tekstovi objavljeni u »Vjesniku« od oslobođenja do danas, mogli bi se vjerojatno pohraniti na jednu jedinu veću lasersku ploču, formata klasične gramofonske longplejke, odnosno laserske video-ploče.

»VARIÉTÉ« U

ZAGREBAČKOM

SKUCU

Slovenska grupa »Abbildungen Variété« održala je u Zagrebu ekskluzivni koncert, drugi u cijeloj njihovoj karijeri.

Piše: Tomislav Jagec

Snimio: Damir Kalogjera

»Variété« na stubama Omladinskog radija.

Grupa »Abbildungen Variété« po mnogo je čemu tipična slovenska alternativna skupina. Iako je oblik njihova glazbeno-medijskog i kulturnog djelovanja od 1983. do prve polovice 1985. tumačen kao »reinkarnacija i afirmiranje slovenske kulture«, »Abbildungen Variété« i sad zadržavaju važno mjesto unutar alternativnih djelatnosti u SR Sloveniji, sa ciljem da se mnoštvo mladih umjetnika izdigne iznad statusa supkulturne atrakcije. Medijska zatvorenost i stanovita doza mističnosti važne su značajke djelatnosti toga kruga, pa tako i grupe »Abbildungen Variété«.

U skladu s time, njihov se rad temelji uglavnom na snimanju i izdavanju glazbenih materijala (jedan od najzapaženijih našao se na gramofonskoj ploči »84«, kompilaciji u izdanju »Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana2), te na rijetkim nastupima u živo, kojima uglavnom zaokružuju određena razdoblja u radu.

Za gotovo tri godine postojanja (od 1983) »Abbildungen Variété« nastupili pred javnošću samo dva puta. Prvi put u Ljubljani, na reprezentativnom koncertu »Novi rock 83«, a drugi put upravo prije nekoliko dana u Zagrebu, u dvorani Studentskog kulturnog centra.

Iako nisu izravno naglašavali takvu mogućnost, suđeci po dosadašnjem načinu njegova djelovanja, kao i po promjenama koje se događaju unutar alternativne slovenske glazbene scene (sve naglašenija i jača hard core-produkcija), sasvim je vjerojatno da su svojim »prvim i jedinim«, kako su ga nazvali, zagrebačkim nastupom zaključili jedno dugo i bitno razdoblje svoga djelovanja.

Svojim zagrebačkim nastupom, »Abbildungen Variété« potvrdili su beskom-

promisno distanciranje od glavnih tokova popularne glazbene produkcije. Idejni koncept grupe, za koji ističu da je vezan uz ispitivanje odnosa unutar arhetipskih, primarnih i arhaičnih glazbenih struktura, pratio je vizualni predložak same grupe, tj. živi prijenos njihova nastupa reproduciran na monitore u dvorani. Za razliku od njihova nastupa u Ljubljani, kad je kao vizualni predložak poslužila projekcija iz filma »Metropolis« Fritza Langa, zagrebački je predložak pridonio intenzivnijoj problematizaciji prezentacije umjetničkog djela, umjetnosti kao čina, rituala i spektakla.

No čini se da je ekskluzivnost takvog načina izražavanja i problematiziranja nekih aspekata umjetnosti polako dovedena u pitanje cjelokupnim razvojem i na svjetskoj i na slovenskoj glazbeno-umjetničkoj sceni. Zbog toga se, da razuvjeri i sebe i publiku, grupa »Ab-

bildungen Variété« odlučila za javni nastup, vrlo rijedak oblik njihova djelovanja, po svemu sudeći, zaokružujući na taj način jedno razdoblje svoga rada, problematizirajući istodobno trenutne pomake unutar slovenske alternativne scene.

SESTRICE SCIPIONA

U CANKARJEVU

DOMU

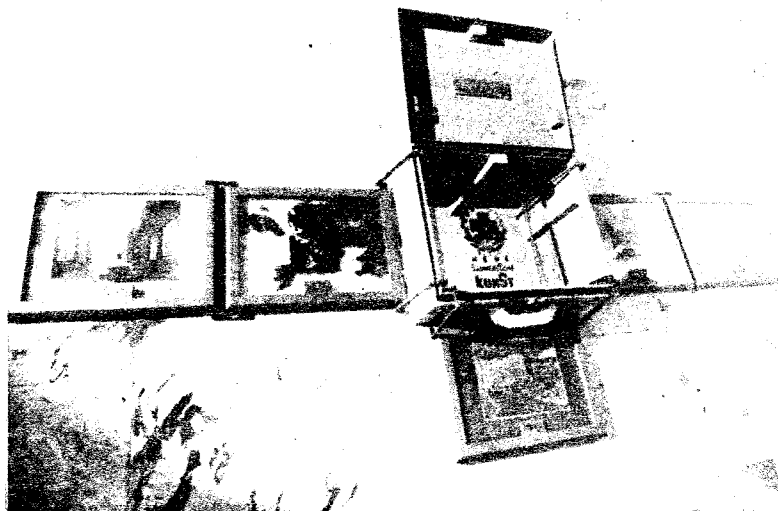
Najkontroverznija jugoslavenska kazališna grupa, Gledalište Sester Scipiona Nasice, iz ilegale je prešla u službene kazališne prostore. Na velikoj sceni Cankarjeva doma postavili su predstavu »Krst pod Triglavom« po Prešernovom »Krstu pri Savici«.

Piše: Lada Čerin

Snimio: Jože Suhadolnik

U relativno kratkom vremenskom razdoblju, »Gledalište Sester Scipiona Nasice« iz Ljubljane postalo je medijski događaj i najkontradiktornije kazališno stvaranje u Jugoslaviji. Iz svoje planirane ilegale u 1983, s projektom »Retrogardistički pogodak Hinke-man«, napravljenom i igranom u stambenom prostoru za samo tridesetak ljudi, danas je ono ušlo u svoju

Propagandni materijal predstave: duhovni kovčeg

»klasičnu« fazu ostvarujući skup i zahtjevan projekt u Cankarjevu domu pod naslovom »Krst pod Triglavom«. Stvarajući brižno atmosferu oko svojih kazališnih ostvarenja, visokoprofesionalno dizajnirajući sav mogući propagandni materijal o samom svom stvaranju, još i sad namjerno anoni-

mnimni mladi kazalištarci dospjeli su do zavidnog cilja: realiziraju predstavu zasnovanu na nacionalnom mitu (Prešernov »Krst pri Savici«), koristeći najekstravagantniju tehnologiju uopće u jugoslavenskom prostoru. Dimenzije scene i opremljenost najveće dvorane u Cankarjevu domu omogućuju im ne »pomirbu s institucijom« nego prezentaciju svake vrste domišljatosti, budući da bi se teško u nekom drugom prostoru mogle animirati poznate slike Kandinskog,

Maleviča i inih, niti bi se dinamika korištenja velikog prostora mogla dovesti na pravi kazališni način u pitanje na sceni koja jedva da »izdrži« tri glumca. Stvarajući projekt mimo literarnog predloška, poštujući nekad utopističku ideju Artauda o spektaklu koji »ubija svojom aktualnošću i

prezirući remek-djela koja su dobra za prošlost, ali ne i za nas«, novom predstavom »Scipioni« ostvaruju projekt koji nadilazi same okvire kazališta. Kao što i likovnjaci danas ne žele biti samo slikari ili kipari nego na istoj svojoj izložbi prezentiraju svekoliku likovnu ekspresiju, tako i »Sestre Scipiona Nasice« ujedinjuju sva scenska istraživanja u potresnu paralelnu sliku zbilje koja najviše želi uzbuditi naša čula, namjerno zanemarujući psihološke prostore na koje većinom računaju »pisani« teatar. U ostvarenju »Krst pod Triglavom« sudjeluju tri kolektiva ujedinjena u kolektiv posvećen umjetnosti: »Lai-bach«, »Irwin« i »Scipioni«.

Ti mladi vrsni glazbenici, slikari i kazalištarci ne ostvaruju, dakle, »dvojnika stvarnosti« odražavajući ili vizualizirajući riječ, nego maksimalnim aktivnostima zvuka, boje, ljudskog tijela i međusobnim kombinacijama tih elemenata prikazuju svijet koji je moguć samo na Sceni, i tu animiranu »vradžbinu, ili čaroliju, daruju gledaocu.

Andy Warhol i Debbie Harry na naslovnoj stranici NME-ja od 11. siječnja 1986.

ANDY WARHOL I

DEBBIE HARRY

Andy Warhol i Debbie Harry upravo snimaju video-spot jer pripremaju nastup za MTV. Warhol radi oмот novog LP-ja Debbie Harry, čiji je senzacionalni comeback najavljen singlom »Feel the Spin«.

Piše: Nenad Roban

Šezdesete godine obilježio je multimedijalni kralj pop-arta Andy Warhol. Sedamdesetih medije osvaja izvanredan spoj izgleda i glasa – rock-vamp Deborah Harry. Njih dvoje upravo, uz malu pomoć svojih prijatelja, rade zajedno video-spot, televizijsku emisiju za MTV i gramofonsku ploču. Warhol je dugogodišnji obožavatelj Debbie Harry a ona ga smatra zapanjujućim. Potkraj prošle godine »Lincoln Center« u New Yorku predložio je da radi reklamne kampanje novog proizvoda »Commodore« – AMIGA. Warhol tim kompjuterom portretira neku poznatu

ličnost. Pozirajući kao model za tu priliku, Debbie Harry je pred prepunim »Lincoln Centerom« promovirana u Warholove superzvijezde, a u budućnosti je, možda, očekuje mjesto kompjuterske Mona Lise. Objasnjavajući svoj izbor, Warhol je izjavio: »Izabrao sam Debbie jer je ona na neki način upravo izlazila iz krize. Mislim da smo vrlo uspješno obavili posao. Ona je oduvijek bila izvanredna.«

Warhol je bio oduševljen što je izabran, zacijelo ne slučajno, da »potpiše« novi »Commodoreov« umjetnički kompjuter: »To je izvanredno! S njim možete slikati, pisati glazbu i još mnogo toga, sjedeći kod kuće. To je kompjuter s kojim možete učiniti jako mnogo, posebno s paletom boja koju posjeduje.« Portretiranje kompjuterom u maniri tradicionalna odnosa umjetnik-model rezultat je najnovijeg umjetničkog senzibiliteta vezanog uz tehnologiju, a Andy Warhol je umjetnik koji je uvijek uključivao novu tehnologiju u svoje stvaralaštvo.

Istodobno s događajem u »Lincoln Centeru«, ljudi s MTV-a su pozvali Warhola da za njih radi petnaestominutni talk show, koji se zove »Fifteen Minutes«. Warhol je »morao imati« Debbie kao prvu gošću: »Debbie i Christ (Stein) uvijek su bili ispred ostalih, Blondie su imali najbolje video-spotove. Gledao sam ih neku večer. Mislim da je Debbie pogriješila što je po-

kušavala da se prebrzo izmijeni. Odrezala je kosu i promijenila joj boju – to klinici ne prihvaćaju. Time im je povrijedila osjećaje.«

Unatoč tomu što ima 57 godina, Warhol je i danas prva ličnost pop-kulture i oličenje njenog senzibiliteta. A to je potvrdila i MTV izabravši ga za voditelja.

Ono bitno što povezuje Warhola i Debbie Harry jest (pop) način života i filozofija. A ta bit najbolje se može shvatiti iz Warholove knjige (koju je napisao s Petom Hackettom) »POPism – THE WARHOL'80s« i iz tekstova pjesama Debbie Harry. POPism je dnevnik šezdesetih godina njujorške umjetničke, muzičke i filmske scene koja se sjedinjuje u Andyju Warholu. Debbie je u to doba radila kao konobarica u »MAX's Kansas City baru«, gdje su provodili noći Warhol i njegove slikovite superzvijezde iz »Factoryja«: Nivo, Viva, Ultra Violet, Lou Reed i drugi. Govoreći što dijeli s Andyjem iz tog doba, Debbie je o pop-pogledu na svijet rekla: »Treba pokušati prići stvarima posredstvom humora. Jer kad shvatite što je što – a vjerujte, treba neko vrijeme i iskustvo da možete dešifrirati medije – znat ćete da im zbog jednog razloga ne možete prići na potpuno ozbiljan način: previse ćete utonuti u oklijevanje i strah da biste mogli učiniti bilo kakav umjetnički pomak. To najčešće uključuje kretanje protiv mišljenja u društvu.«

Takav pristup, uz talent i rad, ključ je njihova uspjeha ali i njihove prisutnosti u toliko različitih medija. Warhol o tomu ovih dana govori kao o nužnosti koja kod njega traje već dvadeset godina: »Oduvijek sam želio biti prisutan u svim medijima. Trenutačno sam vrlo zadovoljan svojom izložbom koja putuje Evropom, zatim 'Harper's' mi je izdao knjigu crno-bijelih fotografija s naslovom 'America'. To je vrsta fotomonologa. Uspio sam izdati dva posljednja broja svog magazina 'Interwiev' u specijalnom proširenom izdanju, premda je to ispalo preskupo, pa nisam siguran da li ću to i ubuduće raditi. Sad radim s Debbie na video-spotu, te omotnicu za njezin LP i, svakako, nadam se da će još više ljudi željeti gledati moju 'Andy Warhol' kablovsku televiziju poslije mojih nastupa na MTV.«

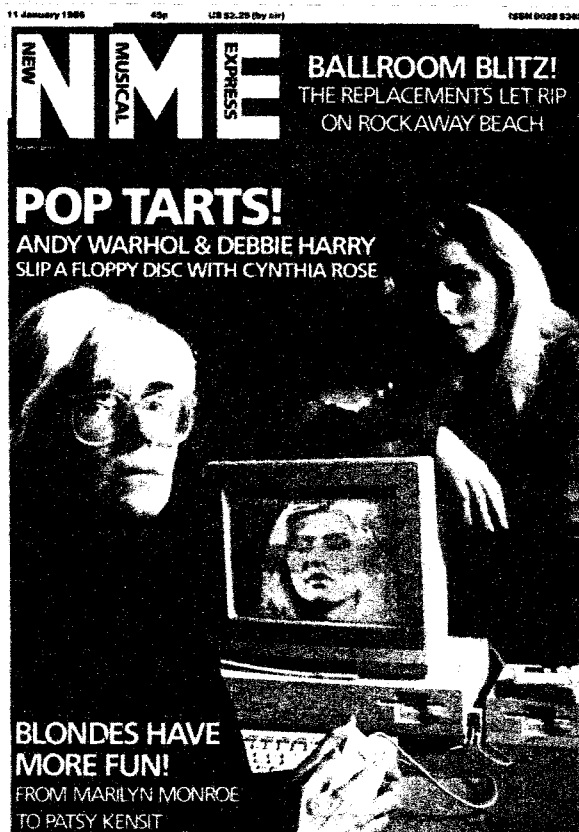
Ovako nabrojene Warholove aktivnosti djeluju impresivno, osobito kad se zna da one nisu plod njegova agresivna propagiranja sama sebe, nego da su mediji oduvijek tražili njega, a

11 January 1986 40p US \$2.25 (by air) ISSN 0028-2282

NEW MUSICAL EXPRESS

NME BALLROOM BLITZ!
THE REPLACEMENTS LET RIP
ON ROCKAWAY BEACH

POP TARTS!
ANDY WARHOL & DEBBIE HARRY
SLIP A FLOPPY DISC WITH CYNTHIA ROSE

BLONDES HAVE MORE FUN!
FROM MARILYN MONROE
TO PATSY KENSIT